

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi kilpailunrajoituksista annetun lain 2 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan kilpailunrajoituksista annettua lakia muutettavaksi siten, että laissa selvennettäisiin sen soveltamista maataloustuottajien yhteistoimintaan maataloustuotteiden alkutuotannosta.

Esitys on osa kokonaisuudistusta, johon liittyvät myös eduskunnalle annettavat esityk-

set laeiksi maataloustuotteiden markkinajärjestelmästä ja maataloustuotteiden markkinointi-rahastosta sekä maataloustuotteiden tuontisuoja ja hinnanerokorvauksia koskevaksi lainsäädännöksi.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 1994 alusta.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

Kilpailunrajoituksista annetun lain (480/92) 2 §:n 1 momentin mukaan lakia ei sovelleta maataloustulota koskevissa säännöksissä tarkoitettujen tuotteiden alkutuotantoon. Säännös on sama kuin kilpailunrajoituksista vuonna 1988 annetussa laissa (709/88). Lakia koskevan hallituksen esityksen (HE 148/87 vp) mukaan viittaus kohdistuu kulloinkin voimassa olevaan lainsäädäntöön, joka koskee maataloustuotteita ja jonka tarkoituksena on maatalousväestön tulokehityksen turvaaminen.

Hallituksen esityksessä laiksi maataloustuotteiden markkinajärjestelmästä ehdotetaan nykyinen maataloustulolaki (736/89) kumottavaksi. Tarkoituksena on, että samanaikaisesti tämän esityksen kanssa selvennettäisiin säännöksiä kilpailunrajoituksista annetun lain soveltamisesta maataloustuotteiden alkutuotantoon.

Sopimustuotantoa harjoittavien viljelijöiden määrä on noussut ja sopimustuotannon osuus maataloustuotannosta on kasvanut voimakkaasti. Sopimustuotannon ehdoista sopiminen tapahtuu vaihtelevin tavoin eri tuotteiden osal-

ta. Myyjäpuolella sopimuksesta neuvottelemassa voivat olla esimerkiksi viljelijätoimikunnat, -yhdistykset tai -valiokunnat sekä maataloustuottajien paikalliset, alueelliset tai valtakunnalliset järjestöt. Tällainen yhteistoiminta alkutuotannossa saattaa tasapainottaa myyjien ja ostajien markkinavoimaa sekä luoda mahdollisuuksia toiminnan kehittämiseen.

Kilpailunrajoituksista annetun lain 2 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, ettei kilpailunrajoituksista annettua lakia sovellettaisi maataloustuotteiden alkutuotantoa koskeviin kilpailunrajoituksiin silloin, kun järjestelyt edistävät maatalouden markkinajärjestelmästä annettavaksi ehdotettavan lain tavoitteiden saavuttamista. Tällaiseen yhteistoimintaan ei siten tarvittaisi kilpailunrajoituksista annetun lain 19 §:ssä tarkoitettua poikkeuslupaa. Järjestelyjä voitaisiin kuitenkin ehdotetun uuden 3 momentin mukaan tarkastella kilpailunrajoituksista annetun lain nojalla, mikäli ne merkittävässä määrin estävät terveen ja toimivan kilpailun maataloustuotteiden markkinoilla tai johtavat määräävän markkina-aseman väärinkäyttöön. Maataloustuotteiden markkinajärjestelmästä annetta-

vaksi ehdotettavan lain mukaiset toimenpiteet, kuten esimerkiksi tuontimaksut, vientituet, ta-voitehinnat ja vähimmäishinnat, jäisivät erityislakiin sisältyvinä kilpailunrajoituksista annetun lain soveltamisalan ulkopuolelle.

Ehdotuksella rajoitettaisiin kilpailunrajoituksista annetun lain soveltamisalaa, silloin kun on kysymys maataloustuottajien keskinäisestä yhteistoiminnasta maatalouden alkutuotannossa. Maataloustuottajilla olisi mahdollisuus erillaiseen yhteistoimintaan maataloustuotteiden markkinoinniseksi. Yhteistoiminnan ei kuitenkaan tulisi johtaa siihen, että kilpailu merkittävässä määrin syrjäytyisi maataloustuotteiden tuotantoa tai hinnanmuodostusta ohjaavana tekijänä, esimerkiksi johtaisi maatalouden tehokkuuden kehityksen pysähtymiseen tai vaarantumiseen. Kilpailunrajoituksista annetun lain nojalla voitaisiin siten puuttua maataloustuottajien tai heidän yhteisöjensä määräävän markkina-aseman väärinkäyttöön. Samoin lain nojalla voitaisiin tarkastella esimerkiksi maataloustuottajien sopimuksia tuotteiden hinnoista, joita tuottajat eivät saa alittaa (minimihinta) ja joilla tuotteita myydään teollisuudelle tai kaupalle, tai sellaisia terveiden ja toimivan kilpailun vastaisia toimenpiteitä, joilla rajoitetaan maataloustuotteiden ostajien mahdollisuuksia käyttää vaihtoehtoisia hankintakanavia tai toisten tuottajien vapautta myydä tuotteita valitsemalleen ostajalle. Tällaisena menettelynä olisi pidettävä muun muassa boikottia, jonka maataloustuottajat kohdistavat joko tuotteita ostavaan yritykseen tai toisiin tuottajiin.

Kilpailunrajoituksista annettua lakia sovellettaisiin maataloustuotteisiin siltä osin, kuin kyse ei ole niiden alkutuotannosta. Näin ollen maataloustuotteiden kauppa samoin kuin niistä jalostettujen tuotteiden valmistus ja markkinointi kuuluisivat nykyiseen tapaan lain

soveltamisalan piiriin. Samaten maataloustuotteiden ostajien yhteistoimintaa arvioitaisiin edelleen kilpailunrajoituksista annetun lain nojalla.

2. Esityksen vaikutukset

Ehdotus koskee kilpailunrajoituksista annetun lain soveltamisalaa maataloustuotteiden osalta. Lailla ei olisi organisatorisia vaikutuksia.

3. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkamiestyönä kauppa- ja teollisuusministeriössä yhteistyössä maaja metsätalousministeriön kanssa.

4. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Esitys on osa kokonaisuudistusta, johon liittyvät myös eduskunnalle annettavat esitykset laeiksi maataloustuotteiden markkinajärjestelmästä ja maataloustuotteiden markkinointirahastosta sekä maataloustuotteiden tuontisuoja ja hinnanerokorvauksia koskevaksi lainsäädännöksi.

5. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivästä tammikuuta 1994.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

kilpailunrajoituksista annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kilpailunrajoituksista 27 päivänä toukokuuta 1992 annetun lain (480/92) 2 §:n 1 momentti sekä

lisätään 2 §:ään uusi 2 ja 3 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 4 momentiksi, seuraavasti:

2 §

Tätä lakia ei sovelleta sopimuksiin tai järjestelyihin, jotka koskevat työmarkkinoita.

Tätä lakia ei sovelleta maataloustuottajien tai heidän yhteisönsä tekemiin, maataloustuotteiden alkutuotantoa koskeviin sopimuksiin, päätöksiin tai näihin rinnastettaviin menettelyihin silloin, kun ne edistävät maatalouden markkinajärjestelmästä annetun lain (/) 1 §:ssä mainittujen tavoitteiden toteuttamista.

Lakia sovelletaan kuitenkin sellaisiin 2 momentissa tarkoitettuihin menettelyihin, jotka merkittävässä määrin estävät terveen ja toimivan kilpailun maataloustuotteiden markkinoilla tai johtavat määräävän markkina-aseman väärinkäyttöön.

— — — — —
Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 1994.

Helsingissä 5 päivänä marraskuuta 1993

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Ministeri *Ole Norrback*

Laki

kilpailunrajoituksista annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kilpailunrajoituksista 27 päivänä toukokuuta 1992 annetun lain (480/92) 2 §:n 1 momentti sekä

lisätään 2 §:ään uusi 2 ja 3 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 4 momentiksi, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

2 §

Tätä lakia ei sovelleta sopimuksiin tai järjestyihin, jotka koskevat työmarkkinoita tai maataloustuloa koskevissa säännöksissä tarkoitettujen tuotteiden alkutuotantoa.

Ehdotus

2 §

Tätä lakia ei sovelleta sopimuksiin tai järjestyihin, jotka koskevat työmarkkinoita.

Tätä lakia ei sovelleta maataloustuottajien tai heidän yhteisönsä tekemiin, maataloustuotteiden alkutuotantoa koskeviin sopimuksiin, päätöksiin tai näihin rinnastettaviin menettelyihin silloin, kun ne edistävät maatalouden markkinajärjestelmästä annetun lain (/) 1 §:ssä mainittujen tavoitteiden toteuttamista.

Lakia sovelletaan kuitenkin sellaisiin 2 momentissa tarkoitettuihin menettelyihin, jotka merkittävässä määrin estävät terveen ja toimivan kilpailun maataloustuotteiden markkinoilla tai johtavat määräävän markkina-aseman väärinkäyttöön.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 1994.
